

CO OCHUTNAT

Mátový čaj: Čaji z čerstvých lístků máty místní říkají „whiskey berber“. Ačkoliv je to překvapivé, sladký mátový čaj osvěží a zažene žízeň daleko lépe než studené limonády.

Káva: V Maroku dostanete vynikající silnou kávu, většinou do malé skleničky. Číšník z ní přilítím horkého mléka přímo před vámi může vykouzlit lahodné café au lait.

Tagine (tajine): Dušené maso se zeleninou připravované v hliněné nádobě. Dostanete ho úplně všude, až nabudete pocitu, že nic jiného Maročané nejedí.

Couscous: Také kuskus je národním pokrmem. Jde vlastně o těstovinu vyrobenou ze semoliny. Přípravuje se ve velkých dvouvrstevných pánvích (na dně je maso a zelenina, pára z nich pak prochází přes kuskus). Kuskus se podává většinou s (jehněčím) masem nebo jen se zeleninou. Tradiční příprava je ale časově náročná, takže chcete-li si na něm pochut, musíte si ho v restauraci většinou objednat den dopředu.

Nosiči vody v tradičních kostýmech dnes pózuji zejména turistům.

→ teklo tolik krve, že se všechny domy, ulice i hradby, které obklopují medinu, zbarvily do ruda. Ve skutečnosti za to ale mohou červená hlína a kameny, které posloužily coby stavební materiál.

V medině je několik mešit, ale do žádné z nich se jako nemuslimové nedostanete. Nejslavnější je mešita Kutubija jihozápadně od Djemaa el-Fna. Má 70 metrů vysoký minaret, takže ji nelze přehlédnout. Založili ji Almohadé na konci 12. století na místě, kde už dříve stál almoravidský svatostánek ze století 11. Jméno (od arabského *kutub*, kniha) dostala podle trhu s knihami, který se rozkládal okolo.

Největší koncentrace mešit se nachází severně od Djemaa el-Fna. Je tu například mešita Aliho ben Júsefa, největší a nejstarší v medině, kterou založil ve druhé polovině 12. století almoravidský sultán stejného

jména. Nedaleko stojí stejnojmenná medersa (náboženská škola). Jelikož už neslouží původnímu účelu, je přístupná veřejnosti. Založili ji Saadovci roku 1565. Její struktura je v některých dílčích ohledech atypická, ovšem celkově stavba nevybočuje z tradiční podoby marockých meders. Srdcem komplexu je nádvoří zdobené mozaikami z barevných kachlíků, s kašnou uprostřed. Z něho se vstupuje do rozlehlé hlavní modlitebny „školní“ mešity. Nádvoří je lemované podloubím, v prvním patře se pak nacházejí učebny a hlavně celý studentů. Do stíněných pokojíků, mohdy jen s nepatrnou škvírkou suplující okno, se muselo vejít několik studentů.

Královské paláce

Zatímco nedaleko ležící Koubbu Ba'adjin (jež kdysi sloužila jako zásobárna vody pro mešitu) si s klidným svědomím můžete nechat ujít, do medersy se určitě podívejte. Otevřeno je denně od devíti do šesti, lístek stojí 10 dirhamů.

Mezi mešitou Aliho ben Júsefa a medersou ještě můžete odbočit k Muzeu přátel Marrakéše. Uvidíte tu tradiční marockou architekturu a výtvarné umění, oblečení, šperky, keramiku i zbraně, ale hlavně nahlédnete do typické marakéšské domácnosti a hammamu (lázně). Otevřeno je každý den od devíti do půl sedmé a vstup stojí 20 dirhamů (pro děti polovinu).

Na opačné straně mediny, jižně od Djemaa el-Fna, stojí královské paláce a saadovská nekropole. K této části mediny přiléhá z východní strany melah. Nejslavnější z místních paláců je el-Badi, založený sultánem Ahmedem al-Mansúrem mezi lety 1578 až 1602. Na stavbu byly použity nejlepší materiály z celého světa, což ale mělo pro palác fatální následky. Kvalitní italský mramor a další součásti se totiž koncem 17. století hodily alawitskému vládci Moulaži Ismailovi při budování nového hlavního města v Meknésu. Zbylo obrovské náměstí obklopené polorozpadlými zdmi a podzemní chodby, sály a hla-domorny.

Jižně od el-Badi stojí marakéšský Královský palác, pro turisty nepřístupný, západně pak mešita a saadovská nekropole, rozsáhlé pohřebiště založené Ahmedem al-Mansúrem koncem 16. století. Na rozdíl od jiných al-Mansúrových „projektů“ unikla hrobka pozdější zkáze, neboť sultán Mulaj Ismail byl zřejmě moc pověřivý na to, aby dráždil zeměřelé a plundroval místo jejich posledního odpočinku. Namísto toho hrobku zapečetil, díky čemuž se dochovala její vzácná výzdoba. Mauzoleum je rozděleno do tří místností, v nichž celkem spočinulo 66 Saadovců. Ahmed al-Mansúr leží v hlavním sále Dvanácti sloupů. ●

ADÉLA POLÁKOVÁ

FOTO: TOURISME MAROCAIN